

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/157583,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Dzialalnosc-wywiadowcza-Polakow-i-polskiego-wyw.html>
01.03.2026, 01:39

Strona znajduje się w archiwum.

Ogólnopolska konferencja naukowa: „Działalność wywiadowcza Polaków i polskiego wywiadu emigracyjnego po 1945 roku na terenie kraju” - Warszawa, 29 września 2022

29.09.2022

„Działalność wywiadowcza Polaków i polskiego wywiadu emigracyjnego po 1945 roku na terenie kraju” to temat konferencji naukowej zorganizowanej przez Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie.

Obrady odbyły się w czwartek 29 września 2022 r. w Przystanku Historia IPN im. Janusza Kurtyki w Warszawie.

Podczas spotkania naukowcy zaprezentowali szczegółowe badania dotyczące przykładów faktycznej powojennej działalności wywiadowczej, a także gier operacyjnych bezpieczeństwa mających za zadanie preparowanie dowodów w śledztwach, tak aby przy odpowiedniej interpretacji stały się pretekstem do skutecznego skazania niewygodnych dla komunistycznej władzy osób.

Poza licznymi naukowymi wystąpieniami mogliśmy posłuchać panelu dyskusyjnego „Działalność wywiadowcza w powojennej Polsce: fakty, mity i zjawisko szpiegomanii” z udziałem: dr. Witolda Bagieńskiego, dr. hab. Patryka Pleskota, dr. Roberta Spałka i Tomasza Kroka, organizatora konferencji.

Zapis obrad dostępny jest kanale YouTube warszawskiego Oddziału IPN. Dostęp do poszczególnych paneli prezentujemy niżej.

Plonem sesji będzie publikacja.

„Informator o osobach skazanych za szpiegostwo w latach 1944-1984”, opracowany przez Biuro „C” MSW zajmujące się prowadzeniem ewidencji operacyjnej głównie na potrzeby Służby Bezpieczeństwa zawiera setki nazwisk osób skazanych za działalność wywiadowczą. W latach 1944-1956 pod zarzutem szpiegostwa skazano ponad 1800 osób. Wśród nich wyróżniono osoby mające pracować dla wywiadów: brytyjskiego, amerykańskiego, francuskiego czy „emigracyjnych ośrodków wywiadowczych”.

Większość z nich nie miała oczywiście nic wspólnego z jakąkolwiek działalnością wywiadowczą. Gros oskarżonych o „szpiegostwo” było ludźmi, którzy powrócili do Polski po latach wojennej tułaczki (najczęściej z „podejrzanych” krajów zachodnich), część ze skazanych była uczestnikami podziemia niepodległościowego, inni pełnili funkcję kurierów z ośrodkami emigracyjnymi,

nieliczne przypadki dotyczyły osób realnie zaangażowanych w tworzenie siatek wywiadowczych na terytorium kraju i przesyłania informacji o sytuacji w komunistycznej Polsce.

Patronat medialny: TVP Historia, Historia Do Rzeczy, Dzieje.pl, Wojskowy Instytut Wydawniczy, Polska Zbrojna, Historykon.pl, Historia.org.pl.

08.45-09.00 Przywitanie gości i prelegentów – naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Warszawie dr Tomasz Łabuszewski

09.00-10.30 PANEL I (moderator: dr Konrad Rokicki, OBBH IPN w Warszawie)

- dr hab. prof. UWrocław Robert Klementowski (Uniwersytet Wrocławski)

Tajemnica tajemnic. Kontrwywiadowcze zabezpieczenie obiektów specjalnych w PRL na przykładzie kopalni uranu

- dr Konrad Paduszek (Służba Kontrwywiadu Wojskowego; Akademia Sztuki Wojennej)

Uwagi, spostrzeżenia i wnioski o kadrze wywiadu i kontrwywiadu Polskich Sił Zbrojnych po zakończeniu II wojny światowej

- Paweł Sztama (Biuro Badań Historycznych IPN; Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Działalność Wydziału II (ds. szczególnej wagi) Departamentu Śledczego Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego wobec aktywności polskiego wywiadu emigracyjnego w latach 1945-1954. Mity a rzeczywistość

10.00-10.30 DYSKUSJA

10.30-11.00 PRZERWA

11.00-12.30 PANEL II (moderator: dr Bartłomiej Noszczak, OBBH IPN w Warszawie)

- prof. dr hab. Jacek Czaputowicz (Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW)

Przygotowania do procesu grupy wywiadowczej II Korpusu gen. Andersa „Liceum” w świetle pism kierowanych w śledztwie przez kpt. Barbarę Sadowską do Józefa Różańskiego

- Tomasz Krok (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie)

Raporty Andrzeja „Gardy” Czaykowskiego z misji w Polsce (1951)

- Bożysława Robertson (Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego) [online]

Siatka Milera a sprawa o kryptonimie „Koral”. Działalność wywiadowcza Polaków skazanych za „szpiegostwo” na rzecz polskiego wywiadu emigracyjnego w Londynie na przykładzie „siatki Milera” (1950-1955)

12.00-12.30 DYSKUSJA

12.30-14.00 PRZERWA

14.00-15.30 PANEL III (moderator: dr Norbert Wójtowicz, IPN Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu)

- dr hab. prof. KUL Tomasz Panfil (Biuro Edukacji Narodowej IPN w Warszawie Samodzielna Sekcja Programowa; Katolicki Uniwersytet Lubelski)

Misja wywiadowcza kpt. Jerzego Lewszeckiego

- dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk (Wydział Badań i Edukacji Archiwalnej Archiwum IPN) oraz Wiesław Kaczmarczyk (Biuro Rzecznika Prasowego IPN)

Sprawa operacyjna krypt. „Rudy”. Inwigilacja Romana Rudkowskiego – pilota PSP podejrzanego o współpracę z wywiadem emigracyjnym

- dr Paweł Glugła (badacz niezależny)

Echa i opinie obywateli w sprawie procesu „ośrodka dywersyjno-szpiegowskiego” biskupa Czesława Kaczmarka zawarta w meldunkach agenturalnych WUBP w Krakowie

15.00-15.30 DYSKUSJA

15.30-15.50 PRZERWA

15.50-17.40 PANEL IV (moderator: dr Elżbieta Kowalczyk, OBBH IPN w Warszawie)

- dr Witold Bagieński (Archiwum IPN)

Operacja „Ośrodek”, czyli o genezie afery Bergu

- Bartosz Kapuściak (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Katowicach; Wojskowe Biuro Historyczne)

„Wallenrod”? Praca ofensywna WSW i rozpracowanie wywiadu zachodnio-niemieckiego na przykładzie Edwarda Sojki i Kazimierza Tychoty

- Marek Barton (Szkola Doktorska Anthropos IPAN/ IHN PAN)

*Działalność Henryka Uznańskiego w świetle akt sprawy agenturalnego sprawdzenia krypt.
„Gejza”*

- Grzegorz Sojda (badacz niezależny)

Władysław Śliwiński – wymyślony konspirator?

17.00-17.30 DYSKUSJA

17.45-19.15 PANEL DYSKUSYJNY (prowadzący: Tomasz Krok)

*DZIAŁALNOŚĆ WYWIADOWCZA W POWOJENNEJ POLSCE: FAKTY, MITY I ZJAWISKO
SZPIEGOMANII.*

Uczestnicy dyskusji:

- dr hab. prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego Patryk Pleskot (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie)
- dr Robert Spalek (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Warszawie)
- dr Witold Bagieński (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej).

Informacji udzieli:

Tomasz Krok

tomasz.krok@ipn.gov.pl

tel. (22) 860 70 81

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 664,55 KB\)](#)
